

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

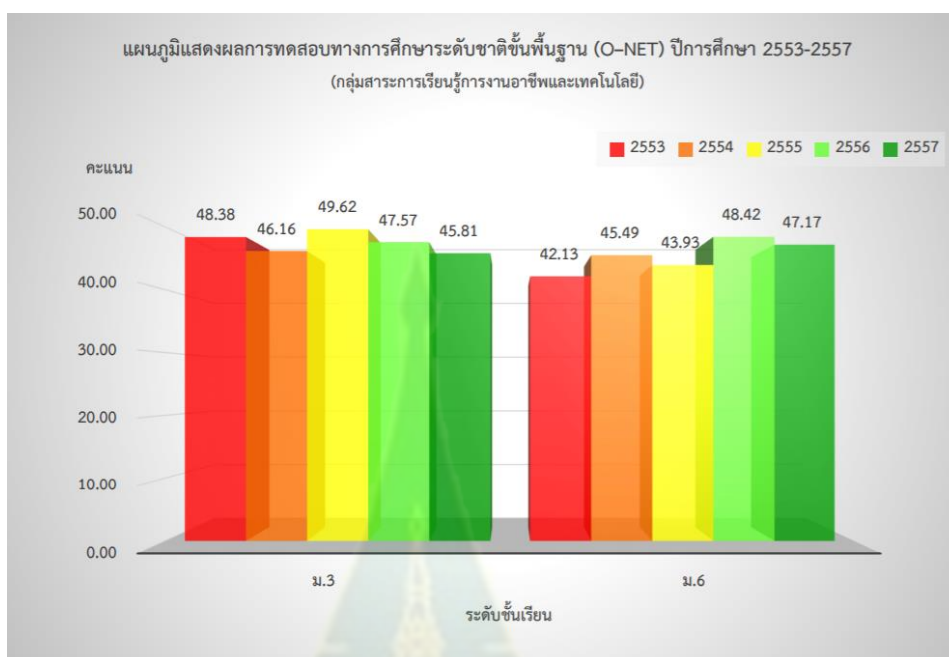
พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542 หมวดการจัดการศึกษา มาตรา 22 กำหนดไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่านและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2547, น. 13-14) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มีจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิตและการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 3)

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้และคุณธรรม การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้

แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝนพัฒนา เพราะจะสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 23)

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยี มาใช้ประโยชน์ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น. 197) การจัดการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม เพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน ทักษะการจัดการทำงานเป็นหมู่คณะ มีนิสัยรักการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ ตลอดจนมีศีลธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่เป็นพื้นฐานได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551, น.(1) วิธีการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดสำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีวิธีการจัดการเรียนรู้ดังนี้ 1) การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง (2) การเรียนรู้จากการศึกษาค้นคว้า (3) การเรียนรู้จากประสบการณ์ (4) การเรียนรู้จากการทำงานกลุ่ม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, น.18-20)

แต่จากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา พ.ศ.2553-2557 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี จะเห็นได้ว่าวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับทักษะและการดำรงชีวิตของคน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (ดังแผนภูมิที่ 1) ถือว่าเป็นปัญหาสำคัญในการจัดการเรียนการสอนอันจะส่งผลกระทบต่อนักเรียน ในการนำวิชานี้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันทั้งในปัจจุบันและอนาคตได้

แผนภูมิที่ 1 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา พ.ศ. 2553-2557 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 2, 2558)

ปัญหาคือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทักษะอาชีพให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัตินั้นทำได้ยาก เพราะการที่บุคคลจะเกิดทักษะได้นั้นจะต้องมีการฝึกฝนซ้ำหลายๆ ครั้งจนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ว่องไว ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนโดยทั่วไป ไม่สามารถทำได้เนื่องจากถูกจำกัดด้วยเวลาที่กำหนดให้มีการสอนทักษะเหล่านี้เพียงสัปดาห์ละหนึ่งชั่วโมงเท่านั้น และครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาในสาขาวิชาเฉพาะ เช่น วิชาเอกคหกรรม วิชาเอกการเกษตร วิชาเอกคอมพิวเตอร์ เป็นต้น จึงมีความสามารถในการสอนด้านทักษะอาชีพให้แก่เพื่อพัฒนานักเรียนไม่มากเท่าที่ควร และเนื่องจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้การฝึกอบรมผ่านสื่อสังคมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์เป็นเรื่องที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ง่าย สามารถรับการอบรมได้ทุกที่ ทุกเวลา และรับการอบรมซ้ำก็ครั้งก็ได้เท่าที่ต้องการ

จากสาเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำชุดฝึกอบรมให้กับครูด้านการสอนเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะอาชีพ อีกทั้งวิธีการอบรมก็เลือกการอบรมผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งครูสามารถใช้เวลาและสถานที่ ตามที่ครูสะดวกในการรับการอบรม ซึ่งจะไม่เป็นการรบกวนเวลาในการสอนของครู

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูมัธยมศึกษาในการได้รับการพัฒนาเรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับครูมัธยมศึกษา เรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในจังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับครูมัธยมศึกษา เรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนในจังหวัดนนทบุรี

3. สมมติฐานการวิจัย

ครูมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรีที่ได้รับการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์มีผลสัมฤทธิ์ในการฝึกอบรมเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

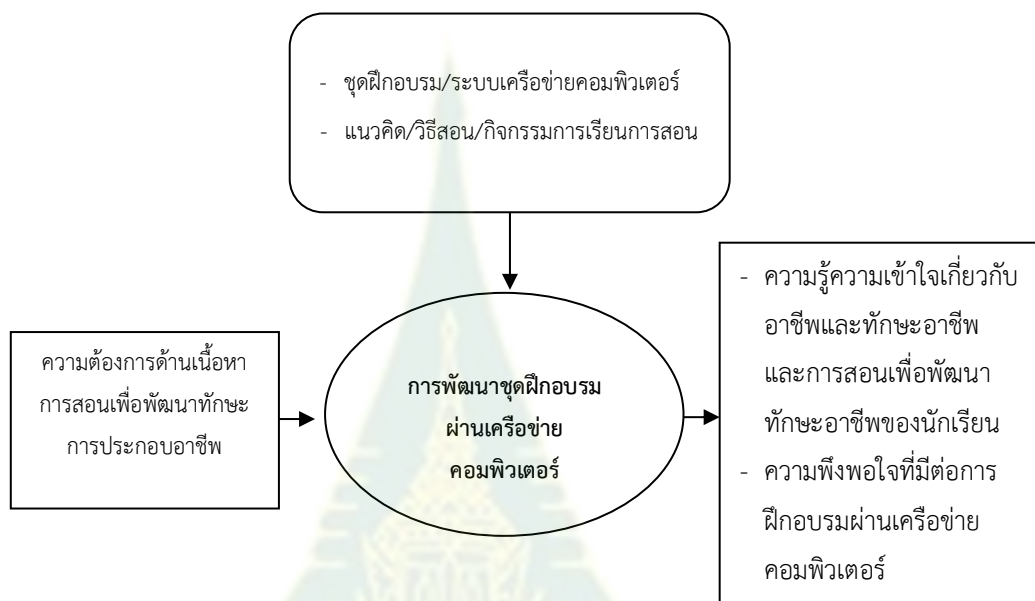
ประชากร คือ ครูในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรีที่สอนในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี 235 คน

4.2 เนื้อหาที่ใช้ในการฝึกอบรม การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย (1) อาชีพและทักษะในการประกอบอาชีพ และ (2) รูปแบบและวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ

4.3 ขอบเขตด้านระยะเวลา ปีการศึกษา 2560 ภาคเรียนที่ 2

5. กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ เรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ความต้องการของครู หมายถึง ความประสงค์ของครูด้านเนื้อหาที่ต้องการจะพัฒนาความรู้ เรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน

6.2 ชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หมายถึง ชุดสื่อประสมที่มีการจัดระบบวัสดุประสงค์ เนื้อหาและกิจกรรมโดยผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ประกอบด้วย ข้อความ กราฟิก ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว วีดิทัศน์

6.3 ทักษะอาชีพ หมายถึง ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญที่เกิดจากการหมั่นฝึกฝนสิ่งใดสิ่งหนึ่งจนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่วในการทำงานและเกิดการผิดพลาดน้อยที่สุด

6.4 การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ หมายถึง เนื้อหาสาระที่ใช้ในการฝึกอบรม ประกอบด้วย อาชีพและทักษะอาชีพ รูปแบบและวิธีการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ได้แก่ วิธีสอนแบบโครงงาน วิธีสอนแบบแสดงบทบาทสมมติ

6.5 ความรู้ของครูผู้เข้ารับการอบรม หมายถึง คะแนนการทดสอบวัดความรู้เรื่อง การสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียน

6.6 ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีที่มีต่อการใช้ชุดฝึกอบรม ในด้านชุดฝึกอบรม ด้านสื่อประกอบการฝึกอบรม ด้านเว็บไซต์ที่ใช้ในการฝึกอบรม ด้านวิทยากรประจำชุดฝึกอบรม ด้าน

ความรู้ที่ได้รับจากชุดฝึกอบรม ด้านประโยชน์ที่ผู้เข้ารับการอบรมจะนำไปใช้ และด้านความพึงพอใจต่อการฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจ

6.7 การประเมินผลการใช้ชุดฝึกอบรม หมายถึง การตรวจสอบคุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ และด้านความพึงพอใจของผู้รับการอบรมที่มีต่อชุดฝึกอบรม

6.8 ครูมัธยมศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่สอนวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยีในระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดจันทนบุรี

7. ประโยชน์ที่จะได้รับ

7.1 ได้ชุดฝึกอบรมผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์สำหรับครูมัธยมศึกษาในด้านการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

7.2 ครูมัธยมศึกษาสามารถนำความรู้ในด้านการสอน เพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนที่ได้รับจากการอบรม ไปเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพให้กับนักเรียนในสถานศึกษาของตน

7.3 ผลจากการนำความรู้ในการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนไปใช้ของครูกลุ่มตัวอย่าง จะเป็นแนวทางให้สถานศึกษาอื่นๆ นำไปประยุกต์ใช้อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในภาพรวม